

Сценарій літературно-музична композиція «Спогади про І.Я.Франка зі смаком кави»

ВЧИТЕЛЬ:

Мов жінка тиха і сумна,
Так осінь в переддень згасання
Постала край мого вікна,
Прощальним сповненим звучанням.
О,звідки ця печаль в мені,
Немов життя –суцільна втрата?
А те що надалось придбати,
Лиш марево у далині.

Наші вітання Вам, шановні
добродії! Приємно бачити Вас серед
відвідувачів нашої кав'ярні! Родина
Франків вирізнялась тим, що тут пили
переважно чай. Однак і каву в родині
також заварювали. Її називали

"триповерховою". Готували напій у пропорції один до одного з вершками
або молоком. "Перший поверх" - міцна чорна кава, "другий" - сметанка, а
"третій" - домашня булочка.

Осінь... За вікном холодний вітерець обриває з дерев зів'ялі
листочки, а в нашому кафе – тепло та затишно, ледь чутно звучить
мелодія... І хочеться говорити про кохання.

1896 рік. Виходить друком збірка «Зів'яле листя», в її основі –
власні любовні переживання автора . А наразі спробуємо уявити, як
сприйняли читачі й тогочасна літературна критика нову збірку поезій
Івана Франка.Отже, далекий 1896 рік, звичайна львівська кав'ярня... і
діалог, якого ніколи не було.

(Вбігає хлопчик з газетами.)

ХЛОПЧИК: Шановні пани та панянки! Купуйте «Львівські вісті»! Тільки
сьогодні! Останній випуск! Сенсаційні новини! Іван Франко видав нову
книгу віршів.

*(Звертається до відвідувачів кав'ярні та учнів класу, пропонує їм декілька
примірників газети, в якій розміщено статті про історію написання
збірки, передмови І. Франка до першого і другого видань, відгуки
літературних критиків)*

Купіть «Львівські вісті»!Юнак через нещасливе кохання покінчив із
собою, але його щоденник у готелі знайшов відомий поет! Хто справжній
автор «Зів'ялого листя»?

(Роздає газети усім присутнім і йде з класу)

ДІВЧИНА: Як швидко розповсюджуються новини! Коли надсилала Франкові ті листи, я й не уявляла такого резонансу. *(Розгортає газету, задумується)*

...Я тоді вчителювала в повітовому містечку на Львівщині, друкувала свої вірші в місцевій пресі... Вчитель Супрун безнадійно закохався в мене. Коли я остаточно йому відмовила – віддав мені свій рукописний щоденник. Нещасний благав промовити йому хоч слово надії, дати останній шанс, щоб жити далі.

ЮНАК: Невже Вам було не жаль юнака?

ДІВЧИНА: *(Згортає газету, кладе на край стола)*

Серцю не накажеш... Мені невідомо, що насправді сталося із закоханим, оскільки він переїхав зі Львова. А от щоденник його зацікавив мого друга і учителя – Івана Франка, який створив розповідь про страждання змученої душі людини, що зазнала нещасливого кохання.

ЮНАК: Я чув, Іван Якович навіть залишив на ньому свій автограф

(Зачитує з «щоденника Супруна»):

«Серця страсті рвуть на часті. Хто позаздрить цій напасті? Іронія. Але сліди прочитання полишилися в «Зів'ялому листі».

ДІВЧИНА: *(бере до рук збірку «Зів'яле листя», розгортає її)*

Ось так, нещасливе кохання народило чудові поезії...

ВЕДУЧА (Нижегородцева О.): Поет, прозаїк, драматург, перекладач, літературний критик, літературознавець, журналіст, фольклорист, етнограф, публіцист, видавець, філософ, мовознавець, економіст, історик і теоретик літератури, театру, мистецтва, політик. Це все про Івана Яковича Франка. **(слайд 3)**

ВЕДУЧА(***):** Стосовно імені письменника, то навіть дослідники-франкознавці не всі знають, що насправді вдома і в рідному селі Нагуєвичах Франка звали зовсім не Іваном чи Івасиком, а Мироном. У селі його називали «лісова душа», адже малий Франко дуже часто блукав у лісі, розмовляв з деревами, пташками. І замість того, щоб стати сільським ворожбитом, став одним з провідних європейських інтелектуалів. **(слайд 4)**

ВЕДУЧИЙ (***):** А насправді прізвище ФрАнко звучало з наголосом на першому складі, але через співзвучність його з прізвищем фашистського диктатора Іспанії Баамонде Франко було прийняте рішення перенести наголос у прізвищі на останній склад і тільки таким дозволити вживати його в літературі.

ВЕДУЧИЙ (Опанасенко В.): Давайте перенесемося на крилах уяви у село Нагуєвичі Дрогобицького повіту у Галичину, де 27 серпня 1856 року народився майбутній Каменяр. З батьківського подвір'я було добре видно широкі поля, гори.

ФРАНКО: І знов я бачу те село моє родинне,
Як бачив тя тоді, коли життя дитинне
Плило, немов малий потічок серед трав,
Що весь несміло між дрібними камінцями.
Дрібних утіх і я тут зазнавав,
Задля дрібних гризот лице росив сльозами.

ВЕДУЧИЙ ():: Тут жили Франкові батьки – Яків Іванович Франко – відомий на всю округу коваль, його селяни прозвали Яцем-ковалем і мати – Марія Миколаївна Кульчицька, яка співала чудових пісень і малий Івась заворожено слухав мамині співи.

ФРАНКО: Пісне, моя ти сердечна дружино,
Серця відрадо в дні горя і сліз,
З хати вітця, як єдинеє віно,
К тобі любов у життя я приніс.
Тямлю як нині: малим ще хлопчиною
В мамині пісні заслухався я;
Пісні ті стали красою єдиною
Бідного мого, тяжкого життя.

ВЕДУЧА (Чабан В.): Босий, в одній сорочці, до всього цікавий Івась бігав до кузні свого батька. Ясь Франко був добрим ковалем. Але славився він на всі навколишні села не лише ремеслом своїм, а й вдачею – дотепністю, гостинністю, розумом, уболінням за громадські справи. У найтяжчі роки життя згадував Іван Франко батьківську кузню, що будила в пам'яті світлі та щасливі спогади. І, напевне з дитячих спогадів народжувалися дитячі вірші. Хто з нас у дитинстві не співчував ображеній киці на кухні.

АВТОР

Плакала киця на кухні,
Аж їй очиці попухли.
«Чого ж ти, киценько, плачеш?
Їсти чи питоньки хочеш?»

КИЦЯ:

«Ні їсти, ні пити не хочу,
З тяжкої жалості плачу.

Сам кухар сметанку злизав,
На мене, кицюню, сказав.
Хтів мені лапки побити,
Чим же я буду ходити?»

АВТОР:

«Скажи ж нам, киценько мила,
Як ти ся в нього просила?»

КИЦЯ:

Я му сказала: «Ой, пане,
Хай тобі жаль мене стане!
Не бий ти кицю мізерну,
Я тобі шкоду поверну,
Настане ранок майовий,
Піду я в поле на лови;
Походжу мало чи много,
Зайчика зловлю малого,
Тобі принесу живого.
Горобці, в стрісі укриті,
І перепілонька в житі,
Все те моя буде здобич,
Як мені буби не зробиш.
А як полудне настане,
Пригріє сонце весняне,
Скриються зайчики й птахи,
Я влізу в воду по пахи,
Я всі броди переброджу,
Вже ся на хитрість спроможу.
Вже ся спроможу на шутку,
Наставлю хвостик, як вудку,
Наловлю рибок я много,
А все для тебе, їй-Богу.

ВЕДУЧА (Тименко В.): У літературній спадщині Франка помітне місце посідають казки для дітей. Герої його казок: хижий Вовк, мудрий Їжак, хитра Лисичка, дурний Осел... Але «говорячи про звірів, - казав Іван Франко, - казка одною бровою підморгує на людей, немов дає їм знати: - Та чого ви, братчики, смієтеся? Адже се не про бідних баранів, вовків та ослів мова, а про вас самих з вашою глупотою, з вашим лінівством, з вашою захланністю, з усіма вашими звірячими примхами та забагами».

(інсценізація казки «Три міхи хитрощів»)(слайд 9)

ВЕДУЧА (Чабан В.): З теплим сердечним почуттям, з батьківською любов'ю писав Іван Франко про дітей. Він сам мав чотирьох дітей. Це:

Андрій , Тарас , Петро, Анна. Письменник написав цілий ряд оповідань «Малий Мирон», «Олівець», «Історія кожуха», «Мій злочин», «У кузні», «Під оборогом», героями яких є сільські діти. Ці оповідання постали на основі його власних спогадів про дитинство.

ВЕДУЧИЙ: Діти Франка були дуже пустотливими. Вони завжди голосно бавилися, постійно вигадували якісь нові каверзи. Наприклад, поливали перехожих водою з балкона або гатили цвяхи в дошки. До цього всього гармидеру додайте справжній зоопарк, який панував в оселі. Десь з-під дивана вилазила черепаха, хатою ходив бузько, а долівкою плигали жаби, в кутках морські свинки хрумали капусту. І в цьому всьому гармидері Франко, тримаючи дітей на руках якось умудрявся писати свої твори.

(інсценізація уривку оповідання)

ВЕДУЧА (***):** Цікаво, що майже всі вірші «Кобзаря» письменник читав напам'ять. Він навчався в Львівському, Чернівецькому і Віденському університетах. У 37 років захистив дисертацію і здобув ступінь доктора філософії Віденського університету, а в 50 став почесним доктором Харківського університету. Він один з небагатьох у світі авторів, який вільно писав трьома мовами — українською, польською і німецькою, а перекладав з 14 мов: грецької, латинської, старослов'янської, чеської, російської, ідиш, французької, угорської, італійської, англійської.

(учень декламує поезію Франка англійською мовою)

УЧЕНЬ 1:

Сипле, сипле, сиплесніг.
З неба сірої безодні
Міріадами летять
Ті метелики холодні.

Strewing, strewing is the snow
From the heaven's graying chasm,
Fluttering in myriads
Are cold butterflies, unpleasant.

Одностайні, мов жура,
Зимні, мов лихая доля,
Присипають все життя,
Всю красу лугів і поля.

So unanimous, like trouble,
Coldest, like fate ill-reputed,
They are strewing all alive,
All the fields' and meadows' beauty.

Білий килим забуття,
Одубіння, отупіння
Все покрив, стискає все
До найглибшого коріння.

The white carpet of oblivion,
Of the numbness, stupefaction,
All has covered, clutches all
To the roots, their deepest section.

Сипле, сипле, сиплесніг,
Килим важче налягає...
Молодий огонь в душі
Меркне, слабне, погасає.

Strewing, strewing is the snow,
Lays this carpet ever heavier...
The youth's fervour in the soul
Flickers, wanes, slips into failure.

ВЕДУЧА (Тименко В.): Саме Франка вважають першим професійним туристом, який не лише сам багато мандрував, а й організовував піші мандрівки Галичиною і Карпатами. Його сини також активно займалися спортом, зокрема футболом і великим тенісом, про який тоді ще у Львові мало знали. Але найсправжнісінькою пристрастю Івана Франка була риболовля. Тільки випадала вільна хвилина, Франко брав сіті і їхав кудись за Львів. Франко не любив вудок, а рибу ловив сітями чи ятерами, при чому власного виробництва. У риболовлі Франко був справжнім віртуозом, адже вмів ловити форель голими руками. Також письменник був прихильником «тихого полювання» на гриби, на яких прекрасно розумівся.

ВЕДУЧИЙ (_____): Іван Франко першим долучився до заснування в Галичині 1890 року першої української **політичної партії** європейського зразка, яка називалася русько-українська радикальна партія. В той же час Франко володів даром політичного передбачення. Він був одним із перших у Європі, хто передбачив крах ідеології марксизму. Йому належить ініціатива ширшого вживання в Галичині назви “українці” замість “русини”. Франко писав: “Ми мусимо навчитися чути себе українцями — не галицькими, не буковинськими, а українцями без соціальних кордонів...” Він щиро любив рідну Україну і присвятив їй не тільки перлини своєї поезії, а й усе своє життя.

(поезія «Моя любов»).

УЧЕНЬ (Зубцов Р.):

Вона так гарна, сяє так
Святою чистою красою
І на лиці яріє знак
Любові, щирості, спокою.

Вона так гарна, а проте
Так нещаслива, стільки лиха
Знесла, що квилить лихо те
В її кождіській пісні стиха.

Її пізнавши, чи ж би міг,
Не полюбить її сердечно,
Не відректись власних втіх,
Щоб їй віддатись доконечно?

А полюбивши, чи ж би міг
Я божую її подобу
Згубити з серця, мимо всіх
Терпінь і горя аж до гробу?

І чи ж перечить ся любов
Тій другій а святій любові
До всіх, що ллють свій піт і кров,
До всіх, котрих гнетуть окови?

Ні, хто не любить всіх братів,
Як сонце боже, всіх зарівно,
Той щиро полюбить не вмів
Тебе, кохана Вкраїно!

(український танець)

ВЕДУЧИЙ: Варто також згадати, що син Петро був одним із засновників «Пласту», одним з перших долучився до руху Українських Січових Стрільців. А сам Франко започаткував новий стиль одягу – чоловічу вишивану сорочку, обов'язковий елемент українського національного строю, він носив із європейським костюмом. Це був новаторський підхід до образу українського інтелігента, у якому поєднувалися прадавня українська традиція і модерні запити нової епохи.

Парад вишиванок

Пісня «Гей, Січ іде»

ВЕДУЧА (Тименко В.): Франко жив і творив, випереджаючи час. Велика філософія життя, розгорнена у творах Франка, до кінця ще не збагнена. Як актуально і сьогодні звучать слова Каменяря! На одному з ювілеїв Франка делегація жінок із Ходорова піднесла Франкові-ювіляру терновий вінок з переплеченими різнокольоровими стрічками.

(Дві дівчини підносять Франку терновий вінок з переплеченими різнокольоровими стрічками).

ВЕДУЧА (Тименко В.):...Вінок терновий йому підносять,
Хтось промовляє співцю при тому:

ДІВЧИНА 1 (Безсмертна Д.):

-Чому терновий? - Бо терну досить
У вашій славі, в житті важкому.
А стрічка золота, як промінь чиста, -
робота ваша вік невсипуча.

ДІВЧИНА 2 (Мироненко М.):- А ця, червона, аж багряниста?
То стежка довга крізь терни, тучі.
А рожі білосяйні, пишні,

Сплетіння пелюсток густенне,-
Хвилини то життя затишні...

ФРАНКО:

- Їх стільки не було у мене.
Лише оця ясна хвилина,
Що дарували, найвища, може...
І є вона одна, єдина,
З цих білих рож найкраща рожка...

ВЕДУЧА (Баран Д.): Іван Франко став першим українським письменником, який почав заробляти на життя пером. До нього літератори здебільшого у літературу бавилися. А якщо й працювали серйозно, то вижити з цього не могли. І незважаючи на те, що всі звикли вважати, що Франко – бідний-бідний письменник, що мало місце в його біографії, він заробляв доволі непогано. Вартує подивитися на Франкову садибу, яка колись була на околиці Львова, а тепер розташована в одному з найбільш елітних районів міста біля Стрийського парку. Не всі українські письменники можуть дозволити собі сьогодні такий особняк навіть у кредит, причому Франко, виплачуючи банку позику, ще й утримував жінку і чотирьох дітей.

ВЕДУЧИЙ (Бідненко К.): За 40 років активної творчої діяльності він написав близько 6 тисяч праць найрізноманітніших жанрів. Це означає, що кожних два дні з-під пера письменника виходив новий твір. П'ятдесят томів. Україна може перед усім світом пишатися такою геніальною людиною...»

ВЕДУЧА (***):** А ви знаєте, що Франко єдиний з українських письменників, що був представлений до нагородження Нобелівською премією. Професор, доктор філософії Йосип Застирц до Нобелівського комітету писав: « Це видатний поет і прозаїк, Великий Провідник свого народу, міжнародний геній заслуговує, щоб славна Королівська Академія нагородила його Нобелівською премією».

ВЕДУЧИЙ (Опанасенко В.): Проте цей лист надійшов до Стокгольма вже тоді, коли список лауреатів Нобелівської премії 1915 р. вже був затверджений. А у 1916 році кандидатура Івана Франка не розглядалася, оскільки в травні цього року український поет помер, а Нобелівські премії посмертно не присуджують.

ВЕДУЧА(***):** Багатогранність таланту І.Франка більш ніж дивовижна. «Ми не можемо назвати, мабуть, жодної ділянки людського духу, в якій би не працював І.Франко і в якій він би не був великий», - так високо оцінив діяльність нашого талановитого земляка Павло Загребельний.

(Наперед виходять юнак і дівчина. Взявшись за руки, читають):

Дівчина: Стрілися двоє, що долею схожі,
Може, десь тут, або, може, десь там...
Дивляться в очі: чи вірити можна
Теплій руці і привітним словам?

Хлопець: Берег любові в далекому тумані,
І допливеш, коли тільки удвох,
І допливеш, коли спільне бажання...
Берег любові і хвилі тривоги.

Дівчина: Стрілися двоє в життєвому морі,
Може, сьогодні, а може, колись...
В серця питаються: йти далі поруч
Чи, постоявши, навік розійтись?

Хлопець: Стрілися двоє – так просто і звично,
Хочеться радісне слово сказати...

Дівчина: Чом у тебе печаль на обличчі?

Хлопець: Чом на щоці в тебе тиха сльоза?

(слайд 16)

(ІНСЦЕНІЗАЦІЯ УРИВКУ З «УКРАДЕНОГО ЩАСТЯ»)

ВЕДУЧА (Щурок А.): Любов...Кохання...Такі хвилюючі слова. Любов - це модель Всесвіту. Всесвіттакийвеликий, що одному в ньому стає якось не по собі. Саме тому кожен прагне знайти свою Любов.

ФРАНКО: У сні мені явилися дві богині.

Лице одної – блиски променисті,
Безмірним щастям сяяли очі сині,
І кучері вилися золотисті.

Лице другої чорний крив серпанок,
І чорні очі, наче перун з тучі,
Блищали коси чорні та блискучі –
Була, немов літній, бурливий ранок.

(вихід богинь)

ВЕДУЧИЙ (Опанасенко В.): Кохання приходить тоді, коли однієї миті тернисті стежки двох перетинаються і зливаються воедино. Молодість, весна і кохання! Три принадні сестри, увінчані квітами. Де вони з'являються разом, там вже є четверта – поезія.

ВЕДУЧА (Тименко В.): Життя ПОЕТА склалося так, що він, тричі покохавши, жодного разу не зазнав усієї глибини щастя взаємної любові; усе ж він свято беріг у своєму серці спогади про скупі дари цього великого почуття.

ВЕДУЧИЙ (_____)::

Перше кохання поета- Ольга Рошкевич.

Він любив її — Ольгу Рошкевич,

чорні кучері, ясне чоло,

темні очі, що сяють, як зорі,

тихий Лолин — далеке село.

ФРАНКО: Певне, покажусь Вам, може, нудним, нетовариським, потайним, але судіть самі: я не отримав майже жодного виховання, не зазнав жодної повної любові та дбайливого відношення батьків, - чужий і самотній між чужими людьми, так і виріс. Я не знав жодного товариства, окрім книг. Світ був мені незнайомий, велика школа товариства зачинена. Коли я познайомився з Вашим братом, відкрився широкий світ перед моїми очима, стало ясніше переді мною... Ось я побачив Вас...

Тричі мені являлася любов...

ОЛЬГА (Чабан В.):

Одна несміла, як лілея біла,

З зітхання й мрій уткана, із основ

Сріблястих, мов метелик, підлетіла.

Купав мене в рожевих блисках май,

На пурпуровій хмарі вранці сіла

І бачила довкола рай і рай!

Та я була невинна, як дитина,

Пахуча, як розцвілий свіжо гай

Я не могла стямитися від щастя! Невже Господь такий милостивий до мене? Невже я буду і типліч-о-пліч все життя з людиною, якою не просто захоплююсь, поважаю, а яку до нестями кохаю?

Нещастя впало на нас раптово... Франко був заарештований «за соціалізм». В нашім домі було проведено обшук. По околиці поповзли чутки, що Іван Франко страшний злочинець. А мій батько наказав мені раз і на завжди викинути з голови і викреслити зі свого життя Івана Яковича.

ФРАНКО: Ви заборонили мені писати вам, але ж – вибачте мені – я не можу утриматись від спокуси потурбувати вас ще одним, може останнім листом... Зоставайтеся здорові – це єдине, що можу сказати вам на прощання, й дякую за ті хвилини, найкращі хвилини в моєму житті, які я провів поруч з вами.

Олю, Олю — «украдене щастя»,
це про тебе я драму свою написав,
Та не міг, як Михайло, тебе відікрасти,
Бо не мав тобі права ламати життя.

Прощай, моя Олю, украдена доле!
Не зустрінемось більше у цьому житті.
Ти залишишся в мріях навек молодого
І живитимеш серце зболіле мені.

ОЛЬГА РОШКЕВИЧ:

«Я так ждала тебе, виглядала,
Я від мужа ховалась з слізьми.
Я листи крадькома тобі слала:
Мій Іванку! Поборнику правди!
Чом між нами висока стіна?!
Не діждалась тебе, не діждалась,
Я теперачужаяжона.
Та у снах лиш про тебе я мрію,
Душа в смутку тебе вигляда.
Ой Іванку, терновий мій цвіте,
Я теперачужаяжона...»

Пісня «Човен»

ВЕДУЧА (Баран Д.): Він сплів зі свого болю найкращі поезії. Доля подарувала йому ще один шанс, надію – його друге кохання, яким стала дівчина неземної краси, аристократка, полячка демократичних переконань – **Юзефа Дзвонковська.**

ЮЗЕФА (Щурок Л.):

Явилася друга – гордая княгиня,
Бліда, мов місяць, тиха та сумна.
Таємна й недоступна, мов святиня.
Його рукою зимною вона
Відсунула і шепнула таємно:
«Мені не жить, тож най умру одна!»
і мовчки щезла там, де вічно темно.

Франко познайомився зі мною у 1883 році. Його кохання спалахнуло з першого погляду. Восеницього ж року, як вимагав цього етикет, він пише

листа до моєї матері з проханням «о руку і серце» її дочки (батька у мене вже не було). 20 жовтня Іван Франко отримав відповідь від моєї матері з відмовою.

Я була хвора на сухоти. Рано чи пізно хвороба мала звести мене в могилу, тому Франко, як і всі інші залицяльники, отримав відмову. Інші не знали нічого. Лише одному Івану я сказала все чисто і відверто.

ФРАНКО: Я й забув, що то осінь холодна,
Я й забув, що то смерті пора,
Я й забув, що ти кров благородна,
Що між нами безодня стара.
Що між нами народнії сльози,
Що любитись нам зовсім не слід;
Я й забув, що столітні погрози
Відлучили від мого твій рід.

Пісня «Знаєш, занєш, знаєш...»

ВЕДУЧИЙ (Опанасенко В.): Франко вірив, що кохання врятує його від земних незгод. Наступною жінкою, яка завдала поетовому серцю щастя й горя, радості й смутку стала **Целіна Журовська**. Вона була єдиною з коханих Франка, яка не любила поета, не розуміла його поривань, холодно реагувала на освідчення й вірші і тільки на схилі віку втямила, хто любив і обезсмертив її своєю любов'ю.

ФРАНКО: «Фатальним для мене було те, що, вже листуючись з моєю теперішньою жінкою, я здалека пізнав одну панночку - польку і закохався в неї. Отся любов перемучила мене дальших десять літ, під її впливом були мої писання «Маніпулянтка», «Зів'яле листя», «Лісова ідилія», «Перехресні стежки», «Лель і Полель» і дві п'єски в «Ізмарагді».

ЦЕЛІНА (Тименко В.):
Явилась третя — жінчина чи звір?
Глядиш на мене — і очам приємно,
Впивається моєю красою зір.
Та разом страх бере, душа холоне
І сила розпливається в простір.
За саме серце я його вхопила,
Мов сфінкс, у душу кігтями вп'ялилась.

Мене виховувала тітка. Все виховання зводилось до того, щоб вигідно вийти заміж. Майбутнє кожної порядної жінки — в кишені чоловіка. Якщо чоловік матиме гроші і добру посаду, то все буде добре. Цих настанов я дотримувалася протягом свого життя. Видаючи кореспонденцію, я часто

помічала, що мене «пасе» очима якийсь молодик. Співробітники сказали мені, що це Іван Франко, газетяр чище щось у цьому роді, тобто людина непевних занять. Потім на мою адресу почали приходити листи від якогось невідомого. Мені подобались ті листи, гарно написані. Одного дня Франко підійшов домоговіконця й запитав, чи буде відповідь на листи невідомого? Я близько придивилась до Франка. Ні, він мені абсолютно не подобався, та й прізвище мені його несподобалось...

Він слідував за мною скрізь, як тінь. Потім він зник. Але одного дня знову з'явився на пошті у супроводі якоїсь гарної брюнетки. Товаришки по роботі сказали, що то дружина Івана Франка. Я полегшено зітхнула: нарешті буду мати спокій...

(На столі лежать нерозкриті листи, Целіна на них дивиться, не відкриваючи).

ФРАНКО: Так, ти одна моя правдивая любов,

Та, що не суджено в житті їй вдовольнитися;

Ти найтайніший порив той, що бурить кров,

Підносить груди, та ба — ніколи не сповниться.

(Встає із-за столу і підносить до свічки щойно прочитаного вірша, який горить на підносі).

Звучить пісня «Як почувеш колись край свого вікна...»

ВЕДУЧИЙ(_____): Фатальне кохання, яке опалило серце поета в сорокарічному віці, не принесло нічого, крім страждання і мук. Своєю міщанською суттю Целіна Зигмунтович нагадує Ликеру Полусмакову, яка колись не зрозуміла велич і славу Шевченка, про яку Ліна Костенко сказала, що на неї впало безсмертя, коли вона по бублики йшла. Інколи жінки стають відомими тільки через те, що їх кохають великі люди.

ВЕДУЧА (Баран Д.): Любовна драма надломила Франка морально, надірвала душу. Поет втомився, знесилився. Самотнє життя Франка відважилась поділити Ольга Хоружинська. Це була розвинена і освічена дівчина з демократичним поглядами, привітна й дотепна. Франко дивився на неї як на жінку-друга, товариша та сподвижника в боротьбі.

ОЛЬГА ХОРУЖИНСЬКА (Нижегородцева О.):

Я прийняла пропозицію Франка, хоч і це далось мені нелегко — всі мої родичі були проти цього шлюбу. До того ж я знала, що він ніколи не скаже, не напише мені того, що писав колись іншій Ользі — Рошкевич. Нехай! Але я нестямно люблю його! Я ж буду тією, хто піде з ним поруч. Буду ділити з ним кусник черствого хліба, буду ділити з ним горе, біду, все... буду його захисником і пристанищем. Зроблю те, на що не наважувалась жодна жінка.

Наша сім'я жила бідно. Я допомагала Франкові в усьому, чому могла: перевозила через російські митниці нелегальну літературу. Я вивчила українську мову, була вірною дружиною, доброю матір'ю, помічницею.

Він збирається працювати у Львівському університеті, але дорога йому туди закрита. Для мене то був крах. Зникли всі надії на краще життя. Мені було важко і фізично, і духовно.

Була завжди поряд, непомітна й скромна,

Дбала про родину й чоловіка.

Чи не затяжкою була ноша

На тендітні плечі ці жіночі?!

Не жалілась, бо не було кому,

Долю сама вибрала з любові.

Лиш ночами виливала Богу

Всі свої печалі й болі.

ВЕДУЧА (Баран Д.): Але, досліджуючи Франкові листи до дружини, спогади рідних, нам здається, що саме Ольга Хоружинська була його тихим коханням, неусвідомленим за життя щастям, домашньою пристанню, де поет знаходить підтримку, взаєморозуміння, пораду, ненав'язливу жертівність. Так, у листі, датованому 1887 роком, Франко писав:

ФРАНКО: «Відколи ти поїхала, я прямо стався сам не свій, чую, що мені хибує цілої половини мого суцества. Еге, Олічка, признаюсь тобі, я й не думав сам, що так сильно зжився з тобою. Ходжу цілими годинами по хаті, то по вулиці, щоб заповнити нуду, хапаюся до роботи і рука опадає...»

Спасибі тобі, моє сонечко,

За промінчик твій – щире словечко!

Як промінчика не здобудь притьмом,

Слова щирого не купить сріблом...

Тож за дар малий, а безцінний твій,

Що, мов цвіт, скрасив шлях осінній мій,

За той усміх твій не вдослід журбі,

Спасибі тобі! Спасибі тобі

Пісня «Калина»

ВЕДУЧА (***):** Була іще одна жінка в житті великого поета. Це та, що завжди відповідала взаємністю, ніколи не зрадила, рука в руку ішла з ним по життю. А полюбила його, ще зовсім молодого юнака, і була поруч доти, доки змогла тримати перо його хвора рука. Це була – Муза! Він сіяв між людьми добро, правду, щиру пісню. А Муза вела його через терни до зірок, до вершин світової слави.

Танок музи і Франка (Катя Рибак, А.Захаров тр 3)/

Сценарій підготувала вчитель
української мови і літератури І-ІІІ ступенів
В.М Бідненко.
Ревнівська ЗОШ, Бориспільський район

